

EUROPA-PARLAMENTET

2004

2009

Mødedokument

A6-0112/2009

26.2.2009

BETÆNKNING

med forslag til Europa-Parlamentets henstilling til Rådet om mandatet til Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien (2008/2290(INI))

Udenrigsudvalget

Ordfører: Annemie Neyts-Uyttebroeck

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS HENSTILLING TIL RÅDET	3
FORSLAG TIL HENSTILLING (B6-0417/2008)	9
RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET	11

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS HENSTILLING TIL RÅDET

om mandatet til Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien (2008/2290(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til forslag til henstilling til Rådet af Annemie Neyts Uyttebroeck m.fl. for ALDE-Gruppen om mandatet til Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien ("Krigsforbryderdomstolen") (B6-0417/2008), der omfatter republikkerne i det territorium, der indtil den 25. juni 1991 udgjorde Den Socialistiske Føderative Republik Jugoslavien, dvs. Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro, Serbien, Kosovo og Slovenien,
- der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen er en FN-domstol baseret i Europa, der behandler europæiske sager, og som blev oprettet i 1993 som en midlertidig institution med det særlige formål at undersøge alvorlige overtrædelser af den humanitære folkeret begået i det tidligere Jugoslavien siden 1991 og at bringe de ansvarlige for en domstol,
- der henviser til, at det nationale retsvæsen i det tidligere Jugoslavien på daværende tidspunkt ikke var i stand til eller indstillet på at efterforske sagerne og bringe de mest ansvarlige for en domstol,
- der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen har rejst tiltale mod 161 enkeltpersoner, at den har afsluttet restsager mod 116 tiltalte, at en lang række tiltalte i øjeblikket befinder sig i forskellige retssagsfaser ved Krigsforbryderdomstolen, at kun fem tiltalte fortsat befinder sig i fasen forud for en retssag og således afventer indledningen af deres retssag, og at kun to af dem, Ratko Mladić og Goran Hadžić, stadig er på fri fod¹,
- der henviser til FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1503 (2003) og nr. 1534 (2004), hvori Krigsforbryderdomstolen opfordres til at træffe enhver mulig foranstaltning for at afvikle sit arbejde inden udgangen af 2010 ("afviklingsstrategien"),
- der henviser til, at de datoer, der er fastsat i afviklingsstrategien, er måldatoer, men ikke endelige tidsfrister,
- der henviser til de vurderinger og beretninger, der forelægges af formanden for og anklageren ved Krigsforbryderdomstolen hver sjette måned i henhold til punkt 6 i FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1534 (2004) om de fremskridt, der er opnået med hensyn til gennemførelsen af afviklingsstrategien,
- der henviser til resolution nr. A/RES/63/253 om et omfattende forslag til indførelse af passende incitamentter til at fastholde personalet ved de internationale krigsforbryderdomstole, vedtaget ved konsensus af FN's Generalforsamling den 23. december 2008,

---

¹ Skrivelse fra formanden for Krigsforbryderdomstolen til FN's Sikkerhedsråd, S/2008/729, 24. november 2008.

- der henviser til EU's og EU's medlemsstaters store og vedvarende støtte til Krigsforbryderdomstolen,
  - der henviser til, at fuldt samarbejde med Krigsforbryderdomstolen er blevet et centralt referencepunkt i EU's politik over for landene på det vestlige Balkan,
  - der henviser til sin beslutning af 15. januar 2009 om Srebrenica¹,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 114, stk. 3, og artikel 83, stk. 5,
  - der henviser til betænkning fra Udenrigsudvalget (A6-0112/2009),
- A. der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen i Haag og dens arbejde fortjener fortsat fuld støtte fra Den Europæiske Union og dens medlemsstater,
  - B. der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen har afsagt præcedensskabende domme i sager om folkedrab, krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden; der desuden henviser til, at den allerede har bidraget væsentligt til en forsoningsproces på det vestlige Balkan og således til genskabelse og opretholdelse af fred i regionen,
  - C. der henviser til, at fuldt samarbejde med Krigsforbryderdomstolen har været et af de strenge krav, som EU har stillet ved indgåelsen af kontraktlige forpligtelser med lande i regionen,
  - D. der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen har bidraget til at skabe grundlaget for nye standarder for konfliktløsning og postkonfliktudvikling globalt, har skaffet et erfaringsgrundlag for fremtidige ad hoc-krigsforbryderdomstole og har vist, at det er muligt at skabe et effektivt og gennemsigtigt internationalt retssystem; der desuden henviser til, at dens bidrag til udviklingen af international strafferet er bredt anerkendt,
  - E. der henviser til, at en række af Krigsforbryderdomstolens anklager, afgørelser og domme er blevet opfattet som kontroversielle i forskellige dele af det vestlige Balkan og i andre lande; der henviser til, at der kan drages nyttige erfaringer af disse reaktioner, der vil være en del af Krigsforbryderdomstolens eftermæle, men at de også understreger behovet for et appelkammer samt et "outreach"-program,
  - F. der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen fortsat gennemfører en lang række forskellige "outreach"-aktiviteter med det formål at bringe domstolens arbejde tættere på de berørte lande, bl.a. ved at gøre det nemmere for de lokale medier at dække retssager, ved at indgå i direkte dialog med lokalsamfundet gennem domstolens lokale repræsentanter og ved at gennemføre kapacitetsopbygningstiltag i samarbejde med nationale retsinstanser, der beskæftiger sig med krigsforbrydelser, og en række projekter, der har til formål at fastlægge bedste praksis,
  - G. der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen og Den Internationale Krigsforbryderdomstol for Rwanda i ovennævnte resolutioner 1503 (2003) and 1534 (2004) fra FN's Sikkerhedsråd opfordredes til at afslutte alle undersøgelser inden udgangen af 2004, alle

---

¹ Vedtagne tekster, P6_TA-PROV(2009)0028.

første instans-sager inden udgangen af 2008 og alt arbejde senest i 2010; der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen har meddelt, at den ikke vil kunne afslutte første instans-sagerne før sent i 2009, bl.a. fordi der er mange appelsager; der derfor henviser til, at der er behov for en ny afgørelse fra FN's Sikkerhedsråd, så Krigsforbryderdomstolens mandat kan blive forlænget,

- H. der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen har taget initiativ til at udarbejde en plan, der er godkendt af FN's Sikkerhedsråd og kendt som "afviklingsstrategien", der har til formål at sikre en vellykket og rettidig afslutning af domstolens arbejde i samarbejde med nationale retssystemer i de berørte lande,
- I. der henviser til, at planen omfatter tre faser og måldatoer for afslutningen af Krigsforbryderdomstolens mandat, og at det nuværende mål er at afslutte alle sager (retssager og appelsager) inden 2011 med nogle få efterdønninger i 2012; der henviser til, at Krigsforbryderdomstolen for at nå dette mål fokuserer på højtstående ledere, der mistænkes for at stå bag forbrydelser begået inden for domstolens jurisdiktion, og har overført sager anlagt mod tiltalte på mellemniveau og underordnet niveau til kompetente nationale domstole og ført fælles retssager, selv om man skal være omhyggelig med at sikre, at dette ikke krænker de tiltaltes rettigheder; der henviser til, at nationale anklagemyndigheder og domstole også kan indlede og behandle sager, hvilket også sker, men nogle nationale domstole er måske ude af stand til eller ikke indstillede på at føre straffesager i henhold til internationale standarder og normer for retfærdig rettergang, og overførsel til nationale domstole er i nogle tilfælde blevet mødt af modstand fra direkte involverede ofre og vidner,
- J. der henviser til, at de tre domskamre og et appelkammer i Krigsforbryderdomstolen har arbejdet på fuld kapacitet og behandler sager med flere tiltalte; der henviser til, at overførslen af sager til kompetente nationale domstole har haft en betydelig indvirkning på Krigsforbryderdomstolens samlede arbejdsbyrde, men at en række faktorer, som domstolen ikke selv er herre over, har forårsaget en række forsinkelser, og at det ikke kan udelukkes, at der kommer yderligere uforudsete forsinkelser,
- K. der henviser til, at de to resterende tiltalte, Ratko Mladić og Goran Hadžić, skal stilles for retten, og at deres anholdelse vil afhænge af staternes opfyldelse af deres forpligtelser til at samarbejde i henhold til artikel 29 i Krigsforbryderdomstolens statut, der bl.a. omfatter søgning efter og anholdelse og udlevering af personer på flugt samt udlevering af bevismateriale, der f.eks. er arkiveret i nationale arkiver; der desuden henviser til, at der ikke altid har været vilje til anholdelse og udlevering af tiltalte personer på flugt og udlevering af bevismateriale,
- L. der henviser til, at enhver tiltalt har ret til at være til stede under domsforhandlingen i henhold til artikel 21 i Krigsforbryderdomstolens statut, og at Krigsforbryderdomstolen ikke kan føre retssager in absentia, heller ikke selv om den er i besiddelse af omfattende bevismateriale,
- M. der henviser til, at det anerkendes, at Krigsforbryderdomstolen er forpligtet til at afslutte sit mandat hurtigst muligt, men at de resterende sager skal afgøres uden et urealistisk tidspres, idet et sådant tidspres kan berøre de tiltaltes ret til en retfærdig rettergang; der henviser til, at der ikke kan skydes genveje, der yderligere kan true sikkerheden for ofre

og vidner, der vidner ved Krigsforbryderdomstolen, og der henviser til, at den fastsatte måldato i Krigsforbryderdomstolens afviklingsstrategi ikke bør føre til straffrihed for de to resterende personer på flugt eller til et urimeligt tidspres i forbindelse med behandlingen af verserende sager,

1. fremfører følgende over for Rådet:

- (a) minder om, at en af de grundlæggende værdier afspejlet i det internationale samfunds beslutning om at oprette Krigsforbryderdomstolen var ønsket om retfærdighed og bekæmpelse af straffrihed; understreger, at selv om det støtter Krigsforbryderdomstolens arbejde fuldt ud, vil denne målsætning ikke blive fuldt ud indfriet, medmindre verserende retssager kan afsluttes uden unødigt hastværk, og de to resterende tiltalte, Ratko Mladić og Goran Hadžić, stilles for retten og retsforfølges;
- (b) understreger, at hurtigere retsforfølgning ikke må ske på bekostning af retfærdig rettergang, og gentager den nu almindelige opfattelse, nemlig at Krigsforbryderdomstolens eftermæle ikke kun vil blive bedømt ud fra, om det lykkes at dømme de personer, der er ansvarlige for de mest alvorlige forbrydelser, der henhører under dens jurisdiktion, men også ud fra, om dette sker på grundlag af de strengeste krav til en retfærdig rettergang;
- (c) understreger, at fastholdelsen af højt kvalificeret personale ved Krigsforbryderdomstolen er af afgørende betydning for en succesfuld afslutning af retssager og appelsager, og at tabet af den institutionelle ekspertviden, der er nødvendig for at afslutte de resterende sager, kan blive endnu større på grund af den fastlagte tidsplan i afviklingsstrategien; glæder sig i den forbindelse over ovennævnte resolution A/RES/63/253 fra FN's Generalforsamling, som giver Krigsforbryderdomstolen mulighed for at tilbyde kontrakter til personalet i takt med tidsplanen i afviklingsstrategien og for at undersøge ikke-finansielle incitamenter til at fastholde nøglepersonale;
- (d) understreger, at det tidspunkt, der er fastsat for gennemførelsen af afviklingsstrategien på den ene side bidrager til Krigsforbryderdomstolens produktivitet, men at det på den anden side, hvis retfærdigheden skal ske fyldest og retssagen mod Ratko Mladić og Goran Hadžić fortsættes, ikke på nogen måde kan være en tidsfrist for Krigsforbryderdomstolens arbejde;
- (e) opfordrer derfor Rådet til hurtigst muligt at undersøge, om Krigsforbryderdomstolens mandat bør forlænges med to år, og om denne periode er tilstrækkelig, idet der tages højde for, at en forlængelse ikke udelukkende bør vurderes ud fra en tidsmæssig betragtning, men også holdes op mod resultater, og til at gå videre med disse spørgsmål inden for rammerne af de relevante FN-strukturer;
- (f) opfordrer Rådet til at opmuntre FN's Sikkerhedsråd til at forpligte sig til over FN's budget at skaffe tilstrækkelige ressourcer og tilstrækkelig støtte til Krigsforbryderdomstolen indtil afslutningen af Krigsforbryderdomstolen mandat;
- (g) opfordrer indtrængende Rådet til at fortsætte sine bestræbelser på at få de pågældende lande til at øge samarbejdet og fremskynde indsatsen for at fange de to resterende

tiltalte og dermed gøre det muligt for Krigsforbryderdomstolen at fuldføre sit mandat samt at aftale med FN, at det skal gøres meget klart, at de to resterende personer på flugt skal retsforfølges af enten Krigsforbryderdomstolen eller af de mekanismer, der bliver tilbage, hvorved man undgår enhver tanke om straffefrihed;

- (h) opfordrer Rådet til over for de kroatiske myndigheder at rejse spørgsmålet om den tilsyneladende mangel på samarbejde i forbindelse med overdragelse af vigtige dokumenter af afgørende betydning for retsforfølgningen af general Ante Gotovina, Mladen Markač og Ivan Cermak; understreger, at nylige opfordringer fra Krigsforbryderdomstolens hovedanklager, Serge Brammertz, til at relevant manglende dokumentation skal findes og stilles til rådighed for Krigsforbryderdomstolen, bør efterkommes;
- (i) påpeger, at EU fortsat bør understrege, at overholdelse af Københavnskriterierne indebærer et velfungerende retsvæsen, der kan retsforfølge overtrædelser af den humanitære ret, også når Krigsforbryderdomstolen er blevet afviklet; opfordrer Rådet til at opstille klare normer for evaluering af retsvæsenet i landene på det Vestlige Balkan efter afslutningen af Krigsforbryderdomstolens mandat, bl.a. for at sikre at fængselsforholdene opfylder internationale standarder, og at Krigsforbryderdomstolens domme bliver efterlevet; opfordrer desuden EU til at øge sin støtte til nationale krigsforbrydelsesundersøgelser og -retssager, f.eks. gennem bistand til retshåndhævelse og til domstols- og anklageinstanser, herunder finansiering af uddannelse og vidnebeskyttelse;
- (j) anerkender, at staternes forrang fortsat er en hjørnesten i det internationale system, og påpeger, at det er af afgørende betydning, at det internationale samfund også støtter udbygningen af den nationale kapacitet på Balkan, således at de lokale domstole kan fortsætte det arbejde, der er blevet indledt af Krigsforbryderdomstolen; støtter EU's nuværende finansiering af f.eks. "outreach"-programmer under det europæiske instrument for demokrati og menneskerettigheder; opfordrer i denne forbindelse Rådet til at øge sin støtte til fortsættelsesstrategien for Krigsforbryderdomstolen, og opfordrer til et forstærket samarbejde mellem domstols- og anklageinstanser på det vestlige Balkan, især i sager, der omfatter udlevering og gensidig retshjælp;
- (k) bemærker, at det vil blive af afgørende betydning, at der er indført en klar mekanisme til varetagelse af de funktioner, der bliver tilbage, når Krigsforbryderdomstolen er blevet afviklet, for at sikre, at domstolens eftermæle styrker de principper, der dannede grundlaget for oprettelsen af den;
- (l) opfordrer Rådet til inden for rammerne af de relevante FN-strukturer straks at gå videre med de påtænkte procedurer for indførelse af en mekanisme, der kan sikre varetagelsen på kort og lang sigt af de funktioner, der bliver tilbage, som f.eks. vidnebeskyttelse, beskyttelse mod intimidering af vidner, spørgsmål vedrørende foragt for retten, gennemgang af eventuelle nye diskulperende beviser, overvågning af retssager overført til regionen (overvåges i øjeblikket af Krigsforbryderdomstolens anklagetjeneste gennem Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE)), fængselsforhold og spørgsmål vedrørende benådning og strafforvandling osv.; foreslår, at der forelægges et forslag for FN's Sikkerhedsråd om en eventuel

etablering af et fælles kontor, der skal varetage de funktioner, der bliver tilbage efter afviklingen af Krigsforbryderdomstolen, Den Internationale Krigsforbryderdomstol for Rwanda og Den Særlige Domstol for Sierra Leone;

(m) minder Rådet om, at EU bør lægge særlig vægt på at sikre Krigsforbryderdomstolens eftermæle ved at sikre, at dens arkiver er sikkert lagret et passende sted, evt. i den vestlige Balkanregion, at de er så fuldstændige og tilgængelige som muligt, og at der er adgang til dokumentation på World Wide Web;

(n) understreger, at Krigsforbryderdomstolens eftermæle også bør knyttes sammen med den overordnede forsoningsproces; opfordrer i den forbindelse landene på det vestlige Balkan og EU til at støtte det arbejde, der udføres af ikke-statslige organisationer og andre organisationer, som hjælper ofre, fremmer interetnisk dialog og forståelse og støtter bestræbelserne på at nå frem til sandheden og forsoning;

2. pålægger sin formand at sende denne henstilling til Rådet og til orientering til Kommissionen, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, FN's Sikkerhedsråd og formanden for Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien.

3.9.2008

FORSLAG TIL HENSTILLING (B6-0417/2008)

jf. forretningsordenens artikel 114, stk. 1

af Annemie Neyts-Uyttebroeck, Sarah Ludford og Jelko Kacin

for ALDE-Gruppen

om mandatet til Det Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien

Europa-Parlamentet,

- der henviser til FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1503 og nr. 1504 og planerne om at afvikle Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien ved udgangen af 2010,
  - der henviser til, at eftersøgte krigsforbrydere stadig er på fri fod,
  - der henviser til Den Europæiske Unions og dens medlemsstaters væsentlige og vedvarende støtte til Krigsforbryderdomstolen og til det forhold, at et fuldt samarbejde med Krigsforbryderdomstolen er blevet et centralt referencepunkt i EU's politik over for landene i det vestlige Balkan,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 114, stk. 1,
- A. understreger, at Krigsforbryderdomstolen allerede har bidraget væsentligt til en forsoningsproces i det vestlige Balkan,
- B. finder dog, at Krigsforbryderdomstolens arbejde stadig ikke er afsluttet, og at de tilbageværende sager bør behandles uden tidspres,
1. henstiller til Rådet at træffe følgende foranstaltninger:
- a) straks at undersøge mulighederne for at forlænge Krigsforbryderdomstolens mandat, således at alle verserende sager kan behandles uden unødigt hastværk, og at de resterende tiltalte krigsforbrydere kan indbringes for retten, og sagerne mod dem kan blive afgjort;
  - b) udarbejde en strategi om, hvad man skal gøre med de resterende eftersøgte krigsforbrydere, såfremt det ikke lykkes for FN at forlænge Krigsforbryderdomstolens mandat;

- c) præcisere, hvorledes EU vil bedømme retsvæsenets arbejde i landene i det vestlige Balkan efter den mulige afslutning af Krigsforbryderdomstolens mandat, og hvilke foranstaltninger EU kan træffe for at øge støtten til indenlandske efterforskninger af krigsforbrydelser og retssager mod krigsforbrydere;
2. pålægger sin formand at sende denne henstilling til Rådet og til orientering til Kommissionen, medlemsstaterne, landene i det vestlige Balkan, De Forenede Nationer samt til Krigsforbryderdomstolen.

RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET

Dato for vedtagelse	24.2.2009
Resultat af den endelige afstemning	+: 22 -: 0 0: 0
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Angelika Beer, Klaus Hänsch, Anna Ibrisagic, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Vural Öger, Justas Vincas Paleckis, Ioan Mircea Paşcu, Béatrice Patrie, João de Deus Pinheiro, Pierre Pribetich, Flaviu Călin Rus, Jacek Saryusz-Wolski, Marek Siwiec, István Szent-Iványi, Geoffrey Van Orden, Andrzej Wielowieyski
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Andrew Duff, Glyn Ford, Christoph Konrad, Jean Spautz
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere, jf. art. 178, stk. 2	Ewa Tomaszewska